

Volný program a diskuze na SKIPování 2024

Jak vytvořit krizový plán knihovny?

Knihovny by měly mít vypracovaný svůj krizový plán, kde by měly být stanoveny přesné postupy a zodpovědné osoby při haváriích a jiných rizikových událostech.

Kolečko první pomoci – lze získat v NK. Stručný pomocník s informacemi, co kdy udělat a kam volat.

Prezentaci naleznete u nás na webu.

Jak postupovat při ztrátě a poškození publikací, jejichž současná tržní hodnota je mnohonásobně vyšší, než hodnota pořizovací?

Vytipovat si autory či díla. O svoji praxi se podělily kolegyně z Říčan. Soubor naleznete u nás na webu.

Soustředit se na 1. vydání či tituly, kde je jen 1 ks.

Na stránce NK naleznete Standard pro dobrý fond, u kterého se nachází i soupis titulů doporučených na převedení do zlatého fondu [Normy, standardy, doporučení — IPK - informace pro knihovny \(nkp.cz\)](#)

Sledovat cenu knihy dle nabídek i poptávek např. na

[Trh knih - online antikvariát](#)

[Knihobot antikvariát online | vracíme knihy do oběhu - knihobot.cz](#)

[Můj antikvariát \(muj-antikvariat.cz\)](#)

Aktuální tržní částky dopisovat do knihovního systému. Při výpůjčce je nutno nechat podepsat soupis výpůjčky, kde je daná částka uvedena. Popř. si nechat nastavit v KS, aby se u dražších publikací tisklo potvrzení o výpůjčce této dané publikace. Víme, že umí Tritius.

Též možno stanovit kauci, která bude ve výši ceny dané knihy. Víme, že Tritius nabízí v rámci svého systému danou smlouvu. Po vrácení knihy je kauce vrácena. Daná finanční transakce se nepromítá do účetnictví.

Všechny tyto postupy je nutno promítnout do knihovního řádu.

Takto lze postupovat jen u knih, kde danou částku zjistíme předem. Pokud to chceme ošetřit zpětně, možno uvést do knihovního řádu, že při poškození či ztrátě starší publikace je výše její náhrady stanovena komisí, která ji určí dle aktuálních cen na trhu. Toto řešení však funguje pouze při spolupráci se čtenářem. Při jeho odmítnutí zaplatit vyšší částku, než která je uvedena v KS, není tato situace právně vymahatelná. (To je pouze tehdy, pokud čtenář podepíše výpůjčku.)

Jak na akvizici naučné literatury, pokud se akvizitér v dané oblasti neorientuje?

Ujasnit si lokální podmínky (např. které SŠ a odborné školy v daném městě sídlí).

Sledovat, o jaká témata z jakých oborů si naši čtenáři žádají v rámci služby MVS.

Sledovat půjčovnost (KS by měl dokázat vyjet soupis nejpůjčovanějších publikací odborné literatury za stanovené období). Víme, že Koha umí.

Požádat o pomoc učitele na SŠ a odborných učilištích, zda by nedoporučili seznam knih, které je vhodné do knihovny v určité oblasti dokoupit. Stejně tak je možno oslovit i studenty VŠ či odborníky z řad našich čtenářů.

Při zvažování, zda daný titul objednat či nikoli:

U českých autorů je možno na internetu zjistit, jaká je jejich publikační činnost, a na kterých univerzitách či odborných pracovištích působí.

Všeobecně u všech autorů je možno nahlédnout do Knihovny.cz a udělat si představu o autorovi podle toho, jaké knihovny jaké úrovně (odborné knihovny, krajské knihovny,...) jeho publikace mají ve fondu.

Dle těchto výše uvedených kritérií je vhodné vytvořit si koncepci akvizice, dle které si předem ujasníme, jaké obory pro naši knihovnu jsou adekvátní a zajímavé, a které je možné upozadit.

Tipy pro přírodovědnou literaturu: doporučujeme české autory, kteří popisují naši krajinu a podnebí (viz. zahradničení, atlasy atd.). Doporučujeme upřednostňovat knihy s ilustracemi než fotografiemi. Ani sebelepší fotografie nezachytí všechny znaky, ilustrace ano (viz. atlasy hub, rostlin atd.)

Jak přiblížit MDT našim čtenářům, aby se v něm lépe orientovali?

Důležité je mít dobré propojení s katalogem - záznam v katalogu jasně určí, kde knihu hledat. MDT jako „adresa“ knihy.

Pomáhá grafické znázornění. Výrazné rozřadovače, číselné označení spojené se slovním popisem, popisky na regálech jako jakási „mapa“ pro čtenáře, barevné značení na hřbetě knihy pro jednotlivé třídy. Ideálně propojit s KS.

Vhodné je mít v prostorách oddělení vyvěšený shrnující přehled MDT s jeho slovním popisem. Stejně tak lze vytvořit i jmenný soupis (rejstřík) těchto tříd MDT pro přehled oborů a oblastí, které v knihovně máte.

Vždy záleží na velikosti knihovny, jak podrobná MDT si vede, příp. zda některé třídničky udělá podrobnější, protože v těchto oblastech má více knih.

Pokud knihovna nemá rozřadovač pro určitý třídniček, celý třídniček je uveden v záznamu a na hřbetu knih může být kratší. Pozor však na to, aby jeden třídniček nebyl pro příliš velký soubor knih. Pak už se vyhledávání přímo u regálu stává nepřehledné.

MDT na dětském oddělení může být velmi stručné, jen o dvoučíselném MDT.

O MDT na stránkách NK [mdt-www — NKP](http://mdt-www.nkp.cz)

Odkaz na doporučené MDT pro menší knihovny [už mám od Mirky, dám na web](#)

MDT je stěžejní katalogizační systém, který určuje jak vědní obor, tak místo na regále. Důležité je tedy soustředit se na práci se čtenářem. Pokud mu toto dokážeme vysvětlit, stane se pro něj MDT velmi

srozumitelné. Zároveň je tato zkušenost přenositelná. Když se čtenář např. přestěhuje a navštíví jinou městskou knihovnu, dokáže se tam též snadno zorientovat.

Má smysl obalovat knihy do plastové fólie?

Byl vyjádřen názor, že ano, a to zejména z důvodů hygienických i zachování knihy. Neobalená kniha je dříve opotřebovaná. Po přebalení starší knihy se tato stává znovu atraktivní a podpoří se její další půjčování. Je vhodné přebalovat dle půjčovnosti publikace. Plastový obal se dá otřít, umýt. Přestože je balení knih finančně, časově a personálně náročné, ve fóru panovalo souhlasné ano. Zohledňovalo se i ekologické kritérium, které však ve výsledku nepřevážilo vzhledem k výše jmenovaným důvodům.

Pokud knihovna nemůže či není si jistá tím, zda balit, doporučujeme opět Standard pro dobrý fond, dle kterého by si knihovna měla vytyčit svůj zlatý fond. Podle toho je pak možné si určit, které knihy z kterých oblastí obalovat a které již nikoliv.